

Ракович В.В.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри,
завідувач кафедри образотворчого мистецтва і дизайну
Херсонського державного університету,
м. Херсон, Україна

ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК ХУДОЖНІХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ХУДОЖНИКІВ-ПЕДАГОГІВ

У сучасних умовах цифровізації освіти відбувається інтенсивне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес закладів вищої освіти. Це зумовлює необхідність адаптації традиційних методик викладання до нових реалій, зокрема в галузі мистецької освіти. Використання цифрових інструментів відкриває нові можливості для розвитку творчого потенціалу здобувачів освіти, проте одночасно постають питання щодо збереження академічних стандартів та якості підготовки фахівців.

Впровадження цифрових технологій у сферу мистецької освіти зумовило появу теоретичних і практико-орієнтованих досліджень. Науковці звертаються до вивчення можливостей цифрових інструментів як засобів, здатних трансформувати традиційні педагогічні моделі, оптимізувати процес формування художніх навичок та сприяти професійному розвитку студентів мистецьких спеціальностей.

Сучасні дослідники активно осмислюють вплив цифрових технологій на мистецьку освіту, підкреслюючи їхню роль у розширенні інструментарію художнього навчання. Так, Алтухова А. В. та Червяк Т. М. (2023) розглядають цифровий живопис як засіб, що «розширює художню уяву студента і забезпечує йому індивідуалізований простір для експериментів» [1, с. 54], сприяючи формуванню нових форм художнього мислення.

У роботі Омельченко А. та Кисельової О. (2022) наголошено, що цифрові платформи в мистецькій освіті не витісняють, а доповнюють класичні методи, «збагачуючи палітру педагогічного впливу» [4, с. 287]. Подібної думки

дотримується й Лі Х. (2023), яка підкреслює потенціал інтерактивних технологій, зокрема віртуальної та доповненої реальності, для оновлення форм візуального навчання [3, с. 118].

Колоскова Ж. В. (2018) акцентує на індивідуалізації навчального процесу завдяки цифровим технологіям, які дозволяють студенту самостійно обирати темп і формат опанування матеріалу [2, с. 95]. А Храмова-Баранова О. та Галенко О. (2023) звертають увагу на зміну візуальної культури студентів, зазначаючи, що «сучасний художник мислить не лише кольором і формою, а й цифровим кодом, візуальним алгоритмом» [5, с. 108].

Узагальнення наведених досліджень свідчить про поступове переосмислення традицій художньої освіти в умовах цифровізації. Водночас залишається відкритим питання про оптимальне поєднання цифрових і класичних засобів у формуванні професійних художніх навичок.

Мета дослідження полягає в аналізі впливу цифрових технологій на формування художніх навичок здобувачів мистецьких спеціальностей, зокрема у контексті інтеграції новітніх цифрових інструментів у навчальний процес.

Формування художніх навичок у студентів мистецьких спеціальностей в умовах цифрової трансформації вимагає перегляду методичних засад навчального процесу. Цифрові технології, зокрема графічні планшети, спеціалізоване програмне забезпечення (Adobe Photoshop, Procreate, Krita, Corel Painter), а також інтерактивні онлайн-платформи, не лише змінюють форму подачі матеріалу, а й стимулюють творче мислення, індивідуалізацію навчання та професійну мобільність здобувачів освіти.

У процесі опанування основ академічного рисунка, живопису та композиції студенти мають змогу одночасно користуватися цифровими аналогами традиційних інструментів – віртуальними пензлями, палітрами, текстурами – що сприяє розширенню палітри художніх прийомів. Як зауважує А. В. Алтухова, «цифровий живопис не лише імітує традиційні засоби, а й відкриває нові можливості для пошуку індивідуального стилю» [1, с. 56]. Наприклад, використання функції «віддзеркалення» у цифрових редакторах

допомагає студенту самостійно виявляти помилки в симетрії портретів або фігурної композиції.

Особливу роль відіграють цифрові інструменти у розвитку візуального аналізу та рефлексії. За словами Ж. В. Колоскової, «цифрове середовище стимулює зорове мислення студентів, надаючи можливість порівняння, комбінування, модифікації художніх образів у реальному часі» [2, с. 96]. У результаті цього зростає продуктивність навчального процесу, а також гнучкість педагогічних підходів до формування базових і професійних компетентностей.

Ключовою перевагою цифрового простору є можливість створення індивідуальної траєкторії навчання. Омельченко А. та Кисельова О. зазначають, що «поєднання синхронного й асинхронного форматів роботи в цифровому середовищі дозволяє студенту самостійно планувати власний темп опанування знань» [4, с. 289]. Це особливо важливо для розвитку навичок віртуального ескізування, підготовки до роботи у сфері гейм-арту, веб-дизайну, анімації.

Також не варто оминати увагою трансформацію педагогічної взаємодії в умовах цифрової мистецької освіти. Віртуальне середовище вимагає від викладача нових методик зворотного зв'язку, зокрема графічного коментування робіт, використання відеоінструкцій та персоналізованих цифрових презентацій. Як вказують Храмова-Баранова О. та Галенко О., «цифровізація змінює не лише форму, а й якість художньої комунікації між викладачем і студентом» [5, с. 109].

Збереження академічних засад у художній освіті залишається пріоритетом, навіть у контексті активного впровадження цифрових інструментів. Пластичний досвід, що формується внаслідок ручної практики, є незамінним джерелом глибокого художнього мислення та чуттєвого сприйняття форми, тону, кольору. Баланс між технологічною ефективністю та класичними методами – ключова умова якісної професійної підготовки.

Цифрові технології варто сприймати не як альтернативу, а як ефективне розширення традиційної художньої методики. Їх потенціал проявляється не лише у візуальному копіюванні, а й у формуванні аналітичного підходу,

здатності до самоперевірки, вмінні бачити художній образ у різних форматах і медіа.

Інтеграція цифрових платформ, зокрема редакторів цифрового живопису, хмарних сервісів і віртуальних середовищ, сприяє гнучкості навчального процесу. Постійний доступ до навчального матеріалу, інструментів, комунікації з викладачем посилює мотивацію студентів і формує відповідальність за власний розвиток.

Водночас саме класична школа – зі своєю увагою до натурного рисунка, копіювання зразків, гіпсових моделей, портретів – закладає міцну основу для подальшого художнього зростання. Вона повинна бути інтегрована, але не витіснена.

Отже, сучасний мистецький педагог має володіти як цифровими, так і класичними інструментами навчання. Його завдання – адаптувати методику до потреб кожного студента, підтримувати індивідуальні стилі, сприяти виявленню особистісної виразності у цифровому та матеріальному форматах.

Цифрові технології – не лише технічний інструмент, а й педагогічна можливість. Їх грамотне впровадження підсилює дидактичну ефективність копіювання як методу, а також відкриває нові горизонти для творчого та професійного становлення художника.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Алтухова, А. В., & Червяк, Т. М. (2023). Цифровий живопис як інноваційна технологія у мистецькій освіті. У *Мистецька освіта у міждисциплінарному вимірі: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю* (с. 51–57). Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/items/4098a97b-6d4c-4b88-9e73-ac92154897e1DSpaceHNPU+1DSpaceHNPU+1>
2. Колоскова, Ж. В. (2018). Цифрові технології в музичній освіті як засіб формування творчої особистості майбутнього фахівця-музиканта. *Педагогічні науки*, (LXXXIII), 93–98. URL: <https://dspace.cusu.edu.ua/items/930379e0-f427-450d-899b-21bb0413a11aeCUSUIR>
3. Лі, Х. (2023). Цифрові технології для мистецької освітньої галузі. У *Цифрова трансформація освіти та науки: матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф.* (с. 116–120). Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. URL:

4. Омельченко, А., & Кисельова, О. (2022). Використання цифрових технологій у мистецькій освіті. *Наукові записки БДПУ. Серія: Педагогічні науки*, (2), 285–294. URL: <https://dspace.bdpu.org.ua/items/47cf6e11-0f74-400e-9095-ce2db3a45a41/fullDSpace> БДПУ

5. Храмова-Баранова, О., & Галенко, О. (2023). Вплив сучасних цифрових технологій на образотворче мистецтво. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, (2), 106–110.